

Venezuelan

demokraattinen **oppositio**

Vuoden 2017 Saharov-palkinnon saaja

Euroopan parlamentti on vuodesta 1988 myöntänyt mielipiteenvapauden Saharov-palkinnon henkilöille ja organisaatioille, jotka ovat poikkeuksellisella tavalla edistäneet ihmisoikeuksia.

Venezuelan demokraattinen oppositio

kansalliskokous (Julio Borges) ja kaikki Foro Penal Venezuelanon laatimassa luettelossa mainitut poliittiset vangit, edustajinaan Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos ja Andrea González

Venezuelaa on jo usean vuoden ajan koetellut poliittinen kriisi. Valtapuolue on järjestelmällisesti kaventanut mahdollisuuksia ylläpitää oikeusvaltiota ja perustuslaillista järjestystä, ja maaliskuussa 2017 maan ylin tuomioistuimien vei lainsäädäntövallan demokraattisesti valitulta kansalliskokoukselta. Kansalliskokouksen puhemies Julio Borges on kuvannut Venezuelan tilannetta seuraavasti: "Kyse ei ole vain poliittisesta välienselvittelystä Venezuelassa vaan elämän ja olemassaolon perusteisiin ja arvoihin liittyvästä välienselvittelystä."

Samaan aikaan poliittisten vankien määrä on noussut yli 600:aan Foro Penal Venezuelanon viimeisimmän raportin mukaan. Tämä näkyvä venezuelalainen ihmisoikeusjärjestö tarjoaa maksutonta oikeusapua niille vähävaraisille, joiden uskotaan joutuneen mielivaltaisen pidätyksen, kidutuksen tai hyökkäyksen kohteeksi mielenosoitusten aikana. Poliittisten vankien joukossa ovat merkittävät oppositiojohtajat Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea,

Lorent Saleh, Alfredo Ramos ja Andrea González.

Venezuelalainen oppositiojohtaja Leopoldo López päästettiin heinäkuussa kotiarestiin yli kolme vuotta kestäneen vankeuden jälkeen, mutta hän joutui takaisin vankilaan elokuussa 2017. Toinen merkittävä oppositiopoliitikko ja Caracasin entinen kaupunginjohtaja Antonio Ledezma on ollut kotiarestissa vuodesta 2015. Iribarrenin entinen pormestari Alfredo Ramos ja San Cristóbalin entinen pormestari Daniel Ceballos ovat niin ikään olleet vangittuina, kuten myös opiskelija-aktivisti Lorent Saleh. Poliittisten vankien joukossa on kaksi espanjalaista, Andrea González ja Yon Goicoechea.

Vuoden alusta lähtien maassa on murhattu yli 130 opposition edustajaa ja pidätetty mielivaltaisesti yli 500.

Andrei Saharov

Andrei Saharov (1921–1989) oli tunnettu neuvostoliittolainen fyysikko, ihmisoikeusaktivisti, toisinajattelija ja uudistusten ajaja. Saharov oli ydinfysiikan uranuurtaja ja Neuvostoliiton vetypommin luoja. Hän oli 32-vuotias tullessaan Neuvostoliiton tiedeakatemian varsinaiseksi jäseneksi. Hän alkoi kuitenkin 1950-luvun loppupuolella huolestua yhä enemmän ydinkokeiden seurauksista ja työnsä poliittisista ja moraalisisista näkökohdista, sillä seurauksena saattoi olla ihmisten joukkotuho. Hän alkoi 1960-luvulla arvostella ydinasevarustelua, jolloin häntä kiellettiin osallistumasta kaikkeen huippusalaiseen sotilaalliseen työskentelyyn ja hän menetti myös etuoikeutensa.

Vuonna 1970 Saharov oli mukana perustamassa Neuvostoliiton ihmisoikeuskomiteaa ja hän ryhtyi puolustamaan ihmisoikeuksia ja poliittisten oikeudenkäyntien uhreja. Vuonna 1972 hän avioitui ihmisoikeusaktivisti Jelena Bonnerin kanssa. Huolimatta viranomaisten lisääntyvästä painostuksesta Saharov vaati vapauttamaan maansa toisinajattelijat ja hänestä tuli yksi maansa hallinnon

rohkeimmista arvostelijoista, jossa henkilöityi taistelu perusoikeuksien puolesta. Saharoville vuonna 1975 rauhanpalkinnon myöntäneen Nobel-komitean sanoin hän oli ”Ihmiskunnan omantunnon ääni”. Saharovin ei sallittu vastaanottaa Nobel-palkintoaan henkilökohtaisesti, mutta sorto ja karkotus eivät pystyneet murtamaan hänen vastarintaansa.

Saharov karkotettiin Gorkin suljettuun kaupunkiin vuonna 1980 sen jälkeen, kun hän oli julkisesti arvostellut Neuvostoliiton sotilaallista puuttumista Afganistanin asioihin vuonna 1979. Karkotusaikana Neuvostoliiton poliisi valvoi häntä tarkasti. Tunnustuksena Saharovin elinikäisestä työstä ihmisoikeuksien hyväksi Euroopan parlamentti perusti vuonna 1988 hänen nimeään kantavan palkinnon. Aloitteen alullepanijan Jean-François Deniaun mukaan Saharov oli Euroopan kansalainen, jossa henkilöityi mielipiteen- ja sananvapaus ja joka oli vakaumuksensa ja omantuntonsa mukaisesti päättänyt kieltäytyä kaikista ulottuvillaan olevista aineellisista eduista ja kunnianosoituksista.

Saharov-Palkinto

Vuonna 1988 Nelson Mandelalle ja Anatoli Martšenkolle myönnetty ensimmäinen mielipiteenvapauden Saharov-palkinto on Euroopan unionin merkittävin kunnianosoitus ihmisoikeuksien puolustajien työlle. Sen avulla annetaan tunnustusta yksittäisille ihmisille, ryhmille ja järjestöille, jotka ovat edistäneet merkittävästi mielipiteenvapautta. Palkinnon ja siihen liittyvän verkoston tarkoituksena on tukea palkinnonsaajia, jotta he pystyvät toimimaan asiansa puolesta entistäkin paremmin.

Palkinnonsaajat ovat olleet toisinajattelijoita, poliittisia johtajia, toimittajia, asianajajia, kansalaisaktivisteja, kirjailijoita, äitejä ja vaimoja sekä vähemmistöjen johtajia. Palkinnonsaajien joukossa on myös terrorismin vastainen ryhmä, rauhanaktivisteja, kidutusta vastustava aktivisti, pilapiirtäjä, kauan vankeudessa olleita mielipidevankeja, elokuvaohjaaja, YK järjestönä ja jopa koulutuksen puolesta taistellut lapsi. Saharov-palkinnolla tuetaan erityisesti sananvapauden ja demokratian edistämistä, vähemmistöjen oikeuksien turvaamista sekä kansainvälisen oikeuden ja oikeusvaltioperiaatteen toteuttamista.

Euroopan parlamentti luovuttaa 50 000 euron arvoisen Saharov-palkinnon Strasbourgissa pidettävässä juhlaistunnossa vuoden loppupuolella. Kukin poliittinen ryhmä voi ehdottaa Saharov-palkinnon saajia. Myös parlamentin jäsenet voivat ehdottaa palkinnon saajia (mutta ehdotukselle on saatava vähintään 40 jäsenen tuki). Ehdokkaat esitellään ulkoasiainvaliokunnan, kehitysvaliokunnan ja ihmisoikeuksien alivaliokunnan yhteiskokouksessa, ja varsinaisten valiokuntien jäsenet valitsevat äänestyksessä kolme ehdokasta. Palkinnonsaajan lopullisen valinnan tekee Euroopan parlamentin puhemiehen johtama puheenjohtajakokous, jossa ovat mukana parlamentin kaikkien poliittisten ryhmien johtajat. Näin palkinnonsaajan valintaan vaikuttavat kaikki Euroopan parlamentin poliittiset toimijat.

Palkinnonsaajat

- 2017** Venezuelan demokraattinen oppositio
- 2016** Nadia Murad ja Lamiya Aji Bashar
- 2015** Raif Badawi
- 2014** Denis Mukwege
- 2013** Malala Yousafzai
- 2012** Nasrin Sotoudeh ja Jafar Panahi
- 2011** Arabikevät (Mohamed Bouazizi, Ali Ferzat, Asmaa Mahfouz, Ahmed al-Senussi ja Razan Zaitouneh)
- 2010** Guillermo Fariñas
- 2009** Memorial (Oleg Orlov, Sergei Kovaljov ja Ljudmila Aleksejeva Memorial-järjestön ja kaikkien venäläisten ihmisoikeusaktivistien puolesta)
- 2008** Hu Jia
- 2007** Salih Mahmoud Mohamed Osman
- 2006** Aljaksandr Milinkevitš
- 2005** Damas de Blanco, Hauwa Ibrahim ja Toimittajat ilman rajoja
- 2004** Valko-Venäjän journalistiliitto
- 2003** YK:n pääsihteeri Kofi Annan ja YK:n henkilöstö
- 2002** Oswaldo José Payá Sardiñas
- 2001** Izzat Ghazzawi, Nurit Peled-Elhanan, Zacarias Kamwenho
- 2000** ¡Basta Ya!
- 1999** Xanana Gusmão
- 1998** Ibrahim Rugova
- 1997** Salima Ghezali
- 1996** Wei Jingsheng
- 1995** Leyla Zana
- 1994** Taslima Nasreen
- 1993** Oslobodenje
- 1992** Las Madres de Plaza de Mayo
- 1991** Adem Demaçi
- 1990** Aung San Suu Kyi
- 1989** Alexander Dubček
- 1988** Nelson Rolihlahla Mandela sekä Anatoli Martšenko (postuumisti)

Andrei Saharov ja hänen vaimonsa Jelena Bonner

© Yury Rost

Kansikuva

© EU 2017 – EP/AP Images / Ariana Cubillos

Print:
ISBN 978-92-846-1893-4
doi:10.2861/104616
QA-06-17-130-FI-C

PDF:
ISBN 978-92-846-1858-3
doi:10.2861/304047
QA-06-17-130-FI-N

europarl.europa.eu/saharov
#Saharovpalkinto